

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	
Arkivkode:	
Dato:	20/8.2010
Saksnr:	2010/01693

Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement
P.b. 8036 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
2010/00489-3

Vår referanse
2010/01485-8 008

Dato
17.08.2010

Høring - utvidet bruk av politiattester i barnevernet

Politidirektoratet viser til departementets høringsbrev av 12. mai 2010. Brevet er sendt samtlige politidistrikter for uttalelse. Politidirektoratet har mottatt uttalelse fra politimestrene i Romerike, Asker og Bærum, Oslo, Troms og Helgeland. Uttalelsene følger vedlagt.

Både Politidirektoratet og de politidistrikter som har uttalt seg støtter i det alt vesentlige de forslag som blir fremmet i høringsbrevet.

I det følgende vil vi kommentere en del av de problemstillinger som høringsbrevet reiser. På de punkter der politidistriktene har merknader er disse i hovedsak referert eller inntatt i direktoratets brev.

1. Krav om politiattest for alle som utfører oppgaver i barnevernet

Høringsforslaget innebærer at gruppen personer som **plikter** å fremlegge politiattest når de skal utføre oppgaver for barnevernet utvides til å gjelde alle med oppgaver som innebærer direkte kontakt med barn og unge som omfattes av loven. De foreslåtte tilføyelser i barnevernloven § 6-10 første, andre og tredje ledd gjør at regelverket blir oversiktlig og lite overlatt til skjønn. Oslo politidistrikt sier i sin uttalelse bl a om situasjonen etter någjeldende lovgivning:

”Med hjemmel i barnevernloven § 6-10 har barnevernet hatt anledning til å kreve begrenset uttømmende politiattest for sine ansatte. Oslo politidistrikt har inntrykk av at bruken av politiattester i barnevernet i dag er lite utbredt. Vi mottar svært få søknader til dette formålet, sammenlignet med andre områder med vandelskrav, og hvor formålet er å hindre seksuelle overgrep mot barn. De fleste søknader er fra personer som tilbyr besøkshjem. Vi erfarer at det for det meste kun er de foresatte i hjemmet det etterspørres politiattest for, og ikke andre familiemedlemmer.”

Innholdet i politiattesten skal reguleres av politiregisterloven § 39 første ledd med unntak av attester som utstedes i medhold av § 6-10 tredje ledd (personer som skal ha heldøgns omsorgsansvar for mindreårige) der innholdet vil bli regulert av politiregisterloven § 41 (uttømmende og utvidet politiattest), jf pkt 2.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Oslo politidistrikt skriver følgende i tilknytning til forslaget om at politiattest etter barnevernloven skal samsvare med den kommende barneomsorgsattesten i politiregisterloven:

”Oslo politidistrikt er positive til at politiattest etter barnevernloven skal samsvare med den kommende barneomsorgsattesten i den nye politiregisterloven. Dagens system med mange forskjellige politiattester for personer som skal arbeide med barn er svært komplisert. En enhetlig lovgivning vil minske sjansen for saksbehandlingsfeil og misforståelser rundt hvordan regelverket skal praktiseres, og vil samsvare med målet om å få til en felles barneomsorgsattest. Vi mener at dette også vil være til fordel for de som søker om politiattest.

Vi ser at dagens regler med ulike politiattester til ulike formål skaper forvirring for mange. Verken søkere eller arbeidsgivere er klar over at det er forskjell på for eksempel politiattest til barnehage og barnevern. Det er søkere i dag som har anmerkning etter en type politiattest utstedt til arbeid med barn, men ikke etter en annen. Ved at flest mulig benytter barneomsorgsattesten vil systemet bli sikrere og lettere å praktisere, og gi forutberegnelighet, og gjør det mulig for den enkelte å kunne være i stand til å kontrollere sin egen attest.”

2. Nytt § 6-10, tredje ledd - uttømmende og utvidet politiattest

Forslaget til nytt tredje ledd innebærer en særskilt hjemmel for uttømmende og utvidet politiattest for personer som skal godkjennes som fosterforeldre og personer som tar imot barn som avlastningstiltak. Bestemmelsen vil ha hjemmel i politiregisterloven § 39 tredje ledd.

Oslo politidistrikt skriver om dette:

«Vi er skeptiske til at det skal kunne avkreves uttømmende og utvidet politiattest av noen. Politiattester representerer et omfattende taushetsbrudd, og er svært integritetskrenkende. Det kan ikke sees at det foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner (til) å kreve uttømmende og utvidet politiattest – også hensett til at det er lite vi vet om effektiviteten av politiattester i utgangspunktet. Å ha to ulike politiattester hjemlet i samme lovgivning krever at de som er ansvarlige for å innhente politiattest for de ansatte vet forskjellen på en uttømmende utvidet politiattest og en avgrenset utvidet politiattest. Det er vanskelig for politiet å avgjøre hvilken type attest den enkelte søker skal ha. Det er viktig at det fremgår av dokumentasjonen som sendes inn med søknaden hvilken type politiattest søker skal ha, og at de som skriver dokumentasjonen vet forskjellen. Feil begrepsbruk kan gå ut over personvernet til søker om politiet utsteder uttømmende utvidet politiattest for personer som bare skal ha en avgrenset. Og barnevernet kan tro de sitter på mer informasjon enn de faktisk gjør, om det utstedes avgrenset attest til en som skal ha utvidet.

Dette er begreper det er stor forvirring om, og mye feil skjer. Vi opplever at en del institusjoner strever med å finne riktig hjemmelsgrunnlag for politiattester, og at ikke alle forstår hva en politiattest faktisk informerer dem om. Mange kontakter derfor politiet for å få veiledning. Å komplisere regelverket ytterligere vil gjøre vår

saksbehandling vanskeligere, og det samme vil gjelde for de som mottar politiattestene, og skal bruke dem.

Oslo politidistrikt er videre usikre på hva som eventuelt skulle fremgå av en uttømmende utvidet politiattest som skal gjøre en uegnet til å arbeide i barnevernet, som ikke uansett fremkommer ved bruk av barneomsorgsattesten, jf den nye politiregisterloven. Barneomsorgsattesten er utarbeidet for å ivareta barnas sikkerhet. En politiattest i barnevernet bør ikke oppgi flere strafferettslige reaksjoner enn hva som anses nødvendig for å ivareta denne, jf våre tidligere bemerkninger vedr den store integritetskrenkelsen som en politiattest kan representere.»

Bortsett fra Oslo politidistrikt støtter både direktoratet og de politidistriktene som har avgitt uttalelse forslaget. Dette vil bli sikre at barn under barnevernets omsorg ikke risikerer å bli ivaretatt av personer som kan ha skadelig innflytelse på dem, jf formuleringen i politiregisterloven § 37 første ledd nr 4.

Etter Politidirektoratets mening skylder samfunnet de barna som kommer under heldøgns omsorg av barnevernet at de voksne som får slike oppgaver har holdninger og livsførsel som tilsier at de kan være gode forbilder og ikke har skadelig innflytelse på den mindreårige. Uten hjemmel til å utstede uttømmende og utvidet politiattest er det umulig for den/de som foreta ansettelse å vite om en søker bør ekskluderes fra oppgaven på grunn av sin vandel. Det er derfor viktig at politiattesten inneholder opplysninger om alle straffbare handlinger, ikke bare de som skal anmerkes på en politiattest utstedt i medhold av § 6-10 første og andre ledd.

Oslo politidistrikt skriver at de er usikre på hva som eventuelt skulle fremgå av en uttømmende, utvidet politiattest som ikke uansett vil fremkomme ved bruk av barneomsorgsattest i hht politiregisterloven § 39 første ledd. Direktoratet vil som praktiske eksempler nevne ilagte straffer for narkotikamisbruk (brudd på legemiddeloven), vinningskriminalitet og alvorlige brudd på vegtrafikklovgivningen. Videre viser vi til at bare de mest alvorlige av de forhold som er nevnt i oppregningen i politiregisterloven § 39 første ledd skal anmerkes uten tidsbegrensning på en ordinær barneomsorgsattest (politiregisterloven § 39 første ledd 2. pkt).

Romerike politidistrikt skriver at det bør

”vurderes om politiattesten også bør inneholde opplysninger om gjentatt vinningskriminalitet.”

Politidistriktet har erfart at personer som har begått gjentatt vinningskriminalitet (grove tyverier og bedragerier) ønsker å arbeide med barn eller unge i ulike situasjoner og finner dette betenkelig. Politiregisterloven setter skranker for at denne typen kriminalitet skal kunne anmerkes på de ordinære barneomsorgsattestene etter barnevernloven § 6-10 første og andre ledd. Men etter tredje ledd skal slike forhold anmerkes dersom forslaget omhandlet i denne høring blir vedtatt. Bemerkningen fra Romerike politidistrikt viser således at behovet for uttømmende politiattest kan være til stede.

En bestemmelse som gir hjemmel for uttømmende utvidet politiattest i de tilfellene som § 6-10 tredje ledd omfatter vil også fritta politiet for vanskelige vurderinger mht om arbeidsgiver med hjemmel i strafferegistreringsloven § 7 annet ledd skal gjøres oppmerksom

på forhold som kan ha betydning for vandelsvurderingen, men som i henhold til hjemmelsgrunnlaget ikke skal anmerkes. Etter direktoratets syn er det mer nærliggende at arbeidsgiver/den som har ansvaret for vandelskontrollen får alle opplysninger som kan tenkes å ha betydning for egnethetsvurderingen i stedet for at det skal være opp til politiet å vurdere om opplysninger skal/kan gis uten hinder av politiets taushetsplikt.

Politidirektoratet er ikke enig med Oslo politidistrikt i at det vil bli vanskelig å operere med to typer politiattester til barnevernet. Dersom § 6-10 blir vedtatt slik den er foreslått forutsettes det at personer som vil ha oppgaver med innhenting og vurdering av attestene setter seg grundig inn i regelverket slik at de vet når de ulike attestene skal innhentes og at de kjenner til forskjellene i innhold.

I forhold til faren for unødige integritetskrenkelse ved fremleggelse av politiattest med merknader vil vi bemerke at søkere til de aktuelle stillinger forutsettes å være kjent med vandelskravet. En som har et kriminelt rulleblad vil vite at politiattesten vil inneholde merknader. Politiet sender attesten til søkeren som forutsettes å levere den til arbeidsgiver. I en slik situasjon har han mulighet for å hindre en eventuell uheldig integritetskrenkelse ved å frasi seg tilbudet om stilling uten å måtte oppgi at grunnen til dette er merknader på politiattesten.

3. Konsekvenser av merknader på politiattesten

Politidirektoratet støtter forslaget i § 6-10 fjerde ledd om at personer med anmerkninger knyttet til seksuallovbrudd og drap skal være utelukket fra å ha oppgaver overfor barn i hht barnevernloven. Videre støtter vi forslaget om at det skal foretas en skjønnsmessig vurdering når det gjelder andre forhold som etter loven er anmerket samt i tilfeller der det skal innhentes utvidet og uttømmende politiattest.

Konsekvenser av merknader på fremlagt politiattest er særskilt omtalt i uttalelsen fra Troms politidistrikt, som støtter forslaget. Vi tillater oss å vise til denne.

4. Vandelskontroll av utlendinger – krav om botid i Norge

Vi støtter forslaget om en samlet utredning av dette spørsmålet på alle områder der det kreves barneomsorgsattest. Vi har merket oss at departementet ønsker synspunkter på problemstillingen i forbindelse med denne høringen.

På prinsipielt grunnlag er direktoratet enig i at hensynet til å beskytte barn mot overgrep og skadelig innflytelse veier tungt i denne sammenheng. Dette hensyn bør veie tyngre enn hensynet til utlendinger som blir hindret i å ta arbeid i barnevernet de første (fem) årene de oppholder seg i Norge. Etter direktoratets syn bør botiden i Norge settes til fem år.

Flere av de politidistrikter som har avgitt uttalelse berører temaet botid:

Politimesteren i Helgeland skriver i sin høringsuttalelse:

”Hva angår spørsmålet om det bør innføres krav om forutgående botid som erstatning for tilfredsstillende vandelskontroll for utlendinger utenfor EØS-området støttes også dette. I høringsbrevet bes det om synspunkter på om denne botiden bør være 5 år eller kortere, herfra anføres at tiden ikke bør settes kortere enn 5 år idet det understrekes viktigheten av best mulig beskyttelse av barn.”

Politimesteren i Troms mener at det for utlendinger utenfor EØS må stilles krav om fem års botid i Norge som erstatning for tilfredsstillende vandelskontroll. Det vil harmonisere dårlig med de skjerpede vandelskrav som innføres dersom kravet om politiattest overfor den aktuelle gruppen personer blir uten realitet.

Asker og Bærum politidistrikt er av en annen oppfatning og skriver:

”Politidistriktet mener ikke det bør innføres krav om forutgående botid da det kan være ekskluderende overfor borgere utenfor EØS området. I dag påføres politiattester en påskrift, der tidsperioden vedkommende søker ikke har oppholdt seg i Norge vil fremkomme.”

5. Økonomiske og administrative konsekvenser av endringsforslagene

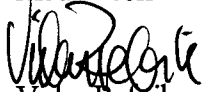
Endringsforslaget legger opp til økt bruk av politiattester innenfor barnevernet ved at det ”skal” innhentes politiattest i tilfeller der dagens lovgivning angir at attest ”bør” innhentes.

Oslo politidistrikt berører dette forhold i tredje avsnitt i sin høringsuttalelse. Avsnittet er sitert ovenfor (side 1).

Det er ikke gjort beregninger som viser hvilket omfang utvidelsen vil medføre og det er derfor vanskelig å si hvor stor økningen i antallet søknader vil bli.

Justisdepartementet har lagt opp til at søknader om politiattest skal sentraliseres fra og med 1. juli 2011. Fra samme tidspunkt er det planlagt at politiregisterloven skal tre i kraft. Ved fastsettelsen av antallet stillingshjemler som skal opprettes ved den nye enheten blir det nødvendig å ta det økte antallet politiattester til barnevernet med i beregningen.

Med hilsen

Vidar Refvik
ass. politidirektør

Steinar Talgø
seksjonssjef

Saksbehandler:
Erna Gjesvold
Tlf: 23 36 42 28

Kopi:
Politimestrene i

- Romerike
- Asker og Bærum
- Oslo
- Troms
- Helgeland